

Erdély

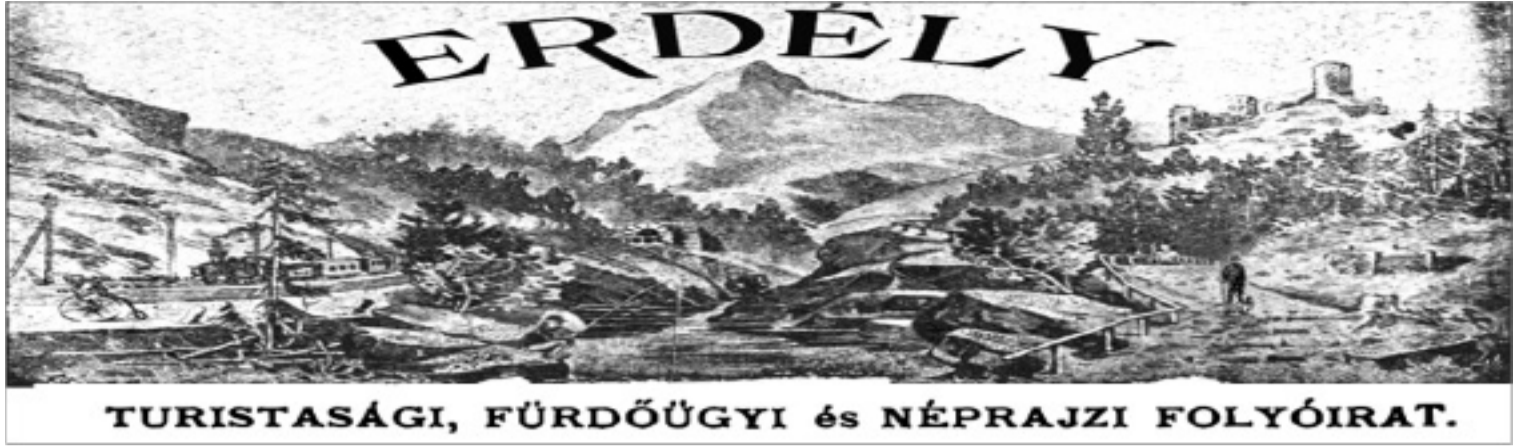
ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 178. szám
2023/7.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekekolozsvar.ro):

Kismihály Boglárka,
Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2023. augusztus 18.**Augusztusi bakancslista**

■ **Augusztus 1–6. (kedd–vasárnap):** 30. EKE Vándortábor Sztánán. Előzetes regisztráció kedvezményesen július 23-án éjfélig a reg.ekevandortabor.ro/urlop weboldalon. Ezután már csak a helyszínen lehet regisztrálni. A nagy családok, gyerekek, fiatalok és EKE-tagok további kedvezményben részesülnek. Fontos információk és részletes túraleírások az ekevandortabor.ro honlapon, illetve a tábor Facebook-oldalán (facebook.com/EKEVandortabor).

■ **Augusztus 5–6. (szombat–vasárnap):** Kolozsvár Kör 100 az EKE-vel, kétnapos kerékpártúra. Bejelentkezés a Facebook-eseménynél közzétett online űrlap kitöltése által. Szervező: Szima Márton.

■ **Augusztus 9. (szerda):** Hagyományos séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 12. (szombat):** Vonatos kirándulás a Révi-szorosba (10 km). Találkozás 7.20 órakor a vasútállomáson (a CFR-személyvonat 7.49 órakor indul). Bejelentkezni telefonon. Szervező: Pál Gyöngyi.

■ **Augusztus 12–14. (szombat–hétfő):** Bunyaszekszárdi emlékkörtúrák (50–75 km). Szombaton és hétfőn kerékpártúrák a környéken, vasárnap részvétel a valamikori Bunyaszekszárd faluban szervezett megemlékezésen. Szállítás panzióban, kétágyas szobákban, étkezés ugyanott vagy tetszés szerint. További részletek a Facebook-eseménynél. Szervező: Szima Márton.

■ **Augusztus 16. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 19. (szombat):** Buszkát – Zengőkővek – Prislóp-zóna – a Jára forrásai (20 km, 500 m szintkülönbség), kiskocsikkal. Látogatás két új menedékhelyen, ahol egy hét múltával akár meg is lehet szállni. Bejelentkezni telefonon aug. 16-ig. Szervező: Kiss János.

■ **Augusztus 23. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 30. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

Ügyfélszolgálat

Keddtől péntekig előzetes telefonos egyeztetés alapján (Kolozsvár, Magyar/21 Decembrie 1989 utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. Július 31. – augusztus 6. között irodánk zárva a vándortábor miatt. További naprakész információk a honlapon (ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár 1891)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Kiss János 0364-807639

Pál Gyöngyi 0742-373546

Szabó János 0757-220682

Szima Márton 0766-703575

Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa

0747-070790

Irodavezető: Kismihály Boglárka

0771-535848

Dési emlékidézéstől az Ezer Székely Leány Napjáig

KOVÁCS ZSUZSA

A négy évvel ezelőtti, 2019. októberi kirándulásunk alkalmával kerestük fel először Lenke nénit. Akkor nem volt betervezve a látogatás, kevés időnk maradt rá, ezért megígértük, hogy tavasszal újból eljövünk. Aztán nyakunkba szakadt a járvány, halasztgattuk a látogatást, most végre sikerült visszatérnünk Désre. Vezetőnk ezúttal is Szász József, az egyik dési EKE-tag volt. Időközben a református templom akkor éppen elkezdődött felújítása is befejeződött, most teljes pompájában láthatuk a jeles épületet.

Az egykori dési vár helyére is elmentünk, amelynek mára már nyoma sincs, a helyét ismerik még a régi désiék, ezért fontos beszélni róla, hogy ne merüljön végképp feledésbe. Itt Zomoráné Cseh Márta ismertette Dés múltját, fontos szerepét történelmünkben, majd ősi rovásírásunk jelentőségéről beszélt, hangsúlyozva, hogy a rovásírásunk keresztül közelebb kerülünk a magyar őstörténet megismeréséhez és megértéséhez. Ezután éppen csak bekukkantottunk a római katolikus templomba, hiszen előző látogatásunkkor részletesen megismertünk vele. Onnan mentünk a zsinagógába, amely Erdélyben az egyik legnagyobb és fénykorában egyik legszebb volt, ma már sajnos eléggé le-

romlott állapotban van, ráférne az alapos felújítás, de ez sajnos még várat magára.

Onnan Lenke nénihez, majd utána Elemér bácsihoz látogattunk. Mindketten 90 év feletti, sok megpróbáltatáson mentek át életük során, de ez nem megtörte, inkább megerősítette őket. Közös vonásuk, hogy mindketten egyedül élnek, koruk ellenére nemcsak házukat, hanem kertjüket is rendben tartják, ráadásul szívesen látják a magunkfajta kíváncsi érdeklődőket, mesélnek a múlt nehézségei mellett annak szépségeiről is, valóságos élő történelemkönyvek. A sok megpróbáltatás ellenére ma is töretlen az életkedvük, jó volt őket látni, hallani, tanulni tőlük. Mindketten visszavárnak bennünket.

Következett a nap meglepetése: Luidort Péter és családja, a dési EKE tagjai, megvendégelték csoportunkat déscichegyi tanyájukon, ahol nem először jártunk, és remélhetőleg nem is utoljára.

Június 30. és július 2. között székelyföldi körútra indultunk. Kirándulásunk első napján Nagyalambfalva gyönyörű református templomát és az ott született Kányádi Sándor tiszteletére berendezett emlékszobát látogattuk meg. Kányádi György, a helyi református lelkész szívhezszólan mutatta be a települést, a templomot, a székely embert, Kányádi Sándort. Él-

vezet volt hallgatni. Utána Fehéregyházára mentünk, a Petőfi Múzeumba, ahol Szabó József muzeológus ismertette az 1849. július 31-én lezajlott végzetes csata eseményeit és az azt követő idők történéseit, beszélt a tömegsírokról, az idők során felállított, néha elpusztított emlékművekről, a megemlékezésekről. Székelykeresztúron szintén Petőfi-emléket kerestünk fel, a Gyárfás-kúria kertjében Petőfi körtetőjét.

Kirándulásunk második napját teljes egészében az Ezer Székely Leány Napjára áldoztuk. Az ünnepség Csíkszereda központjában kezdődött a székely leányok és legények bemutatkozásával, onnan a csíksomlyói nyeregbe vonultunk véget nem érő sorokban, elől a huszárok, majd a székely falvak leányai, legényei népviseletbe öltözve, díszes lovas fogatokon, utánuk pedig hosszú-hosszú sorokban a résztvevők. A nyeregben szentmisével kezdődött az ünnepség, majd bemutakoztak a részt vevő néptáncosok, ezután a közös éneklés és tánc következett. Kulturális örökségünk ápolásának ez a különösen felemelő és közösségépítő rendezvénye felejthetetlen élménnyel gazdagított bennünket. Jó volt ott lenni! A harmadik napon a Csíki Székely Múzeum két nagyszerű kiállítását, a Nagy István 150 és a Mikó vár története tárlatát néztük meg.

Felejthetetlen közösségi élmény a csíksomlyói nyeregben az Ezer Székely Leány Napján

Bánffy-teljesítménytúra 193 résztvevővel

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Sikeresen megszerveztünk június 24-én a Bánffy Miklós Emlék- és Teljesítménytúrák IV. kiírását három gyalogos és négy kerékpáros útvonalon. A 213 jelentkezőből néhányan megijedtek az időjárás-előrejelzéstől, így végül 193-an jelentek meg a kalotaszcentkirályi és havasrekettyei rajtnál: 121 gyalogos és 72 kerékpáros. A legfiatalabb résztvevőnk, az alig 4 éves Osváth Eszter a Kőhegy-túra A változatát teljesítette hősi-

esen családjával együtt, a legtöbb nyarat megélt résztvevőnk, Erős Zoltán pedig a leghosszabb, 35 km-es gyalogos túra B változatán feszegette határait sikeres célba érkezéssel. Mivel az esőzések következtében jelentősen megnőtt a Székelyjő-patak vízállása, a túra előtti héten módosítanunk kellett az útvonalat, sajnos 2 km-rel meghosszabbítottuk a távot, így a hosszú gyalogos táv közelített a 40 km-bez. Ennek ellenére is voltak olyan elszánt résztvevők, akik szaladva kevesebb mint 6 és fél

óra alatt teljesítették a közel maratoni távot, a többség viszont 9,5, illetve 12 óra közötti intervallumban ért célba. A leggyorsabb kerékpáros 5 óra 20 perc alatt tekerte le a leghosszabb 95 km-es változatot. Néhány ellenőrző pontnál a bírók édességgel és gyümölcscsel várták a fáradt túrázókat, a célban pedig mindenkit megvendégeltünk gulyással és kürtőskaláccsal. A nem mindennapi teljesítményt oklevéllel és jelvényvel jutalmaztuk. A túra megvalósításában 45 szorgos önkéntes vett részt.

Júniusi EKE-túrák napsütésben, esőben, sárban, gombaszürettel

A Feleki-gerinc nyugati részén és a környező dombokon terül el Kolozsvár legnagyobb erdősege, a Bükk. Az erdőre jellemzőek a gyertyános-tölgyesek, a bükkösök és a láprétek. Legmagasabb pont a 833 m magas Árpád-csúcs (vf. Peana), amely a város természetkedvelőinek amolyan klasszikus kirándulólhelye. A csúcstről szép kilátás nyílik déli-délnyugati irányba a Tordai-hasadékra, a Székelykőre és a Gyalui-havasokra. Télen, amikor nagyon tiszta az idő, még a Fogarasi-havasok hóval borított bérceit is láthatjuk a távolban.

PÁL GYÖNGYI

A kolozsvári EKE-vel gyakran járjuk a Bükköt, megszerettük árnyas ösvényeit, vadvirágos réteit, üdítő forrásait, az erdőben sokszor látunk őzeket, mókusokat, vagy csak hallgatjuk a madarak csicsérgését. Nem számít a nyári meleg, az eső, a hó, a fagy, minden évszaknak megtaláljuk a maga szépségét. Életünk része lett a Bükk-erdő. Az évek elteltével a völgyek egy része sajnos beépült, sok kedves kirándulólhelyünkről kiszorított a terjeszkedő város és a közeli falvak magánterületei. A Bükk-től nyugatra levő dombokat szintén szép lombhullató erdők borítják, ezek a dombok a Tótfalvi-patak és a Lóna-patak völgye között található, Szászfenes (Floresti), Kolozstótfalu (Tăuți), Magyarlóna (Luna de Sus) és Magyarfenes (Vlaha) települések között, magasságuk 500-600 méter. Legmagasabb része a déli irányban, Szelicse (Sălicea) falu alatt levő Havas-bükke (759 m). Az elmúlt években a Kolozsvári Tömegközlekedési Vállalat kibővítette az autóbussz-hálózatot a városon kívül levő, nem túl távoli településekre (a metropoliszövezetre), így azok könnyebben megközelíthetők és újabb túraútvonalakat tudtunk kialakítani a környező erdőkben, pótolva ezzel a terjeszkedő város által beépített kirándulólhelyeket.

Havas-bükkétől Szucságig esőmentes Medárddal

Június 3-án a Havas-bükketetőre (759 m) kirándultunk. Az M16-os autóbusszal – amely Kolozsvár központjából Csűrulye (Ciurila) községig közlekedik – Szelicseig utaztunk, onnan a falu északi végén lévő lovas farm felé indultunk, elértük az erdő szélét, a lovas farmot kikerülve átvágtunk az erdőn, a Szelicsetől északra lévő egyenes területre jutottunk, amelyet a helybeliek legelőnek használnak, de egy részét megművelik, napraforgót, kukoricát, gabonaféléket termesztenek. A terület közepén kis domb emelkedik ki, a *Kolozsvár és környéke* térkép Kúnhalomnak (Morminte) nevezi, déli irányban a Kis-Magura csúcsa emelkedik, alatta a falu házai látszanak. A Havas-bükke (759 m) ennek a platónak az északnyugati magasabb sarka, nyugatra a Rákos-patak völgye felé lejt, a völgyben halad az autópálya, északnyugat felé látszik Magyarfenes, Tordaszentlászlót takarja az előtte levő Nagyerdő, azon túl a Gyalui-havasok pazar látványában gyönyörködhetünk, természetesen, csak tiszta időben. Ezen a kiránduláson kellemes, szép nyári napunk volt. Észak felé erdő borította, meredek oldal, tőle keletre magányos ház áll a tetőn. Megálltunk a kerítése mellett, csodál-

tuk a szép kilátást Kolozstótfalu felé, távolabb a Kis-Szamos völgye, Kolozsvár nyugati negyedei és a Hója gerince látszódott. Szekérúton indultunk lefelé, virágzó vadrózsabokrok között, amely Tótfaluba vezet, de mi le-tértünk balra és a falu feletti erdős gerinc felé vettük az irányt, ez a Medve-gerinc, amelynek magasabb pontja a Medve-hegy (625 m). Az út szép erdőben halad, itt-ott látszik a fákra a kerékpárosok narancssárga jelzése, viszont az elmúlt években több fát is kivágtak, ezért a jelzés nehezen követhető. Amikor útelágazáshoz értünk, jobbra, a Tótfalusi-hágó felé haladtunk tovább, a Kereszt-hegyről szép körpanoráma tárult elénk. Mögöttünk a Feleki-gerinc az Árpád-csúccsal, a Kis-Magurával és a Havas-bükkével körvonalazódott, előttünk a Leányvár ikerdombjait (557 m) láthattuk és Szászfenest az új lakónegyedeivel, majd a tótfalusi völgyet és a Gorbó-gerincet, amelynek a végén sok új ház épült. Beereszkedtünk Szászfenesre a Leányvár alatt haladó úton, az M21-es és M26-os busz végállomásához.

Június 8. Medárd napja, az egyik legismertebb időjárásjósló nap. A népi mondás szerint, ha ezen a napon esik, negyven napig egyfolytában esni fog. Ez a jóslat évszázados megfigyeléseken alapul. Ha Medárd napján esik az eső, negyven napos hűvösebb, esős, borús időjárás lesz. Ha azonban szép, napos idő van, negyvennapos aszály várható. A május elég hideg és esős volt, ezért kíváncsian vártuk Medárd napját. Eltelt Medárd, és eső nem esett azon napon, legalábbis Kolozsváron nem, így vártuk a jó időt és a nyarat.

Június 10-re meg is jött az ígért meleg, akkor Kisbácstól Szucságig kirándultunk, kihasz-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Pazar kilátás a Havas-bükkéről

nálva a metropoliszövezeti autóbusszjáratokat. A Bács-torokba indultunk a megszokott úton, átvágtunk a Szucsági-legelőn és a Muzsda-erdőn, de nem a Csigadomb felé fordultunk, mint máskor, hanem leereszkedtünk a völgyön Szucságba. Szép nyári idő volt, szép kilátás nyílt a Nadas völgye felé és a falu házaira, elhagytuk a falu szélén levő kis tavat, és bementünk a központig, onnan az M32-es busszal tértünk vissza Kolozsvárra. Az autóbussz indulásáig még megnéztük a falu református templomát. Már úgy tűnt, hogy valóra válnak a Medárdhoz fűzött remények az időjárást illetően, de nem így történt.

Zöld hetes apáczaiz túrák esőben és ködben

Az Apáczaiz Csere János Elméleti Líceumban június 12–16. között szervezték meg a Zöld hetet, amelyen a tanulók különböző természetismereti és környezetvédelmi tevékenységekben vehettek részt. Az Apáczaiz Csere János Elméleti Líceum két

osztálya úgy döntött, hogy a kolozsvári EKE-vel mozdul ki a természetbe. A tizenegyedik osztály választása a Kis-Magurára esett, de sajnos a szép nyári, napos idő helyett őszi, esős időben túráztunk. Kismihály Boglárkával kísértük a diákokat a kirándulásra, remélve, hogy az útvonal (14 km) és a szép kilátás megnyeri a résztvevők tetszését. Az M16-os autóbusszal utaztunk a Szelicse falu előtt levő elágazásig, amely a Mikesi-tóhoz vezet. Esőt jeleztek, az autóbussz-megállóban induláskor borús volt az ég, de eső még nem esett. Reméltük, hogy tévednek az előrejelzéssel, még volt rá esély. Leszálltunk az autóbusszról és elindultunk a Mikesi-tó felé vezető úton, sűrű köd volt, az esőzésekkel megnőtt növényzettől alig látszott az ösvény, amely le-tér a Kis-Magura felé. Nemsokára ott álltunk a Kis-Magura előtt, a sűrű ködben az orrunk hegyéig alig láttunk, a lábunk alatt az ösvény felfelé, a tejfehér semmibe vitt. Felérve a tetőre sem a táj, sem a falu nem látszott, így nem tudtunk gyönyörködni a szokásos panorámában. Helyette elázott, vörös cica fogadott a Kis-Magura tetején. A faluból jöhetett fel, de el nem tudtuk képzelni, hogy mit kerestett ebben a rossz időben. Barátkozni próbált, aztán eltűnt a ködben. Semmi remény nem volt arra, hogy felszáll a köd, legalább rövidke időre. Nagyon sajnáltuk, mert Kolozsvár környékének legszebb kilátó pontján ritkán fordul elő, hogy ilyen ködös legyen az idő. Elindultunk lefelé, a falu felé, lassan kivehettük a házak körvonalait a ködben. Az útvonal további része az lett volna, amit június 3-án jártunk végig szép, napos időben. Közben az eső is eleredt és esett egész nap. Az utak sárosak és csúszósak voltak, a nagy vizes fű hamar eláztatta a nadrágokat és a cipőket. Nem mentünk ki a Havas-bükkre csúcsig, hiszen nem volt értelme a sűrű ködben. A Kolozstótfalu feletti gerincen beereszkedtünk Szászfenesre, az erdőben a fák lombjai kissé felfogták az esőt. Az iskolások panasza nélkül járták végig az utat. Sajnos az időjárást nem lehet hetekkel előre kiszámítani, de ha szeretjük a természetjárást, ezt is bevállaljuk. Beértünk Szászfenesre, a Leányvár negyed megállójában már

várt ránk az M26-os autóbussz. Miután hazaértünk, ruháinkat szárazra cseréltük, a sáros, vizes holmik pedig mentek a mosógépbe.

Kedden a hatodikosokkal indultunk útnak a Brüll-kilátóhoz, érintve a Szent János-kutat, a Slamovics-házat és a Cérna-forrást. A 14,5 km-es útvonalat mindenki kitartóan teljesítette, bár esőből és sárdagasztásból ez alkalommal is jócskán jutott. A hétfői túrán még naivan úgy gondoltuk, hogy ennél rosszabb túraidőt nem foghatunk volna ki, ám ezt a meggyőződést gyorsan felülírta a keddi zuhó. A Szent János úton visszafelé már az sem zavart, hogy a mellettünk elhaladó autók teljes sebességgel átgázolva az őrjási pocsolyákon, hideg zuhanyral jutalmaztak. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy mindkét túra alkalmával sikerült a diákokat kíméltanunk komfortzónájukból. Az időjárással kapcsolatban pedig sikerült követnünk Czárán Gyula tanácsait, akit „a magyar turizmus atyja” néven is emlegetnek: „...A legnagyobb zápor is / Mi kárt tehet benned? / Legfeljebb, hogy megáztat. / S más ruhát kell venned. / Ha kétes az idő reggel, / Menj csak bátran útra! / Ha nem megysz el, / és kiderül... Megüthet a guta!” „Ez már így van az emberi életben. A felhő aztán elvonul, a zápor megszűnik, az ég újra kiderül s mosolygása most, a ború után, kétszeresen jól esik.”

Bár a következő időszakban is az esős napok és a nyári napsütés váltogatták egymást, július 8-án a szászfenesi erdőben kirándultunk 15-en 12 km-t megtéve. A Leányvár lakónegyedből indultunk és a Szaniszló-völgy felőli gerincen jutottunk fel a Magyarfenes feletti Bükk-tetőre (603 m), majd a Szaniszló-völgy és a Róka-völgy közötti gerincen ereszkedtünk be Szászfenesre. Napos, meleg időben volt részünk, jólesett az erdő fainak árnyékában végigjárni az utat, egyedüli gondot az esőzések okozta sár jelentett. De kárpótolta a rengeteg gomba, amely valósággal ellepte az erdő alját, nekik kedvezett a nedves, meleg időjárás. Főleg keserűgombából lehetett sokat gyűjteni, de találtunk tinórút, galambgombát, róka-gombát, kenyérgombát és korallgombát (csirkeláb) is.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Zöld hetes túra ködben és esőben az apáczaiz diákokkal